

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

הפ"ב 19-11-45690 פסגות פ.ס. חברת בניה קבלנית (1997) בע"מ נ' מפלים קירור מיזוג פרויקטים בע"מ ואח'
הפ"ב 19-10-57922 מפלים קירור מיזוג פרויקטים בע"מ נ' פסגות פ.ס. חברת בניה קבלנית (1997) בע"מ ואח'

לפני כבוד השופטת הדס פלד

המבקשים: פסגות פ.ס. חברת בניה קבלנית (1997) בע"מ

נגד

המשיבים: 1. מפלים קירור מיזוג פרויקטים בע"מ
2. מטלפרס ייצוא (1982) בע"מ

ספרות:

ישראל שמעוני, אופק חדש בבוררות (מהד' 2, 2014)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הבוררות, תשכ"ח-1968: ס' 14\(10\), 23\(3\), 24, 24\(10\), 24\(3\), 24\(4\), 26](#)

פסק דין

זוהי בקשה לביטול פסק בוררות מיום 27/10/19, שניתן ע"י הבורר המהנדס יקי נחמן ואשר חייב את המבקשת לשלם למשיבה 1 סך של 491,885 ₪ כולל מע"מ. המשיבה 1 מתנגדת לביטול פסק הבורר ועתרה לאישורו ([הפ"ב 19-10-57922](#)). המשיבה 2 הודיעה על הסכמתה לבקשת המשיבה 1 לאישור פסק הבוררות.

רקע וטענות הצדדים:

1. בין הצדדים התגלעו מחלוקת באשר לתמורה המגיעה למשיבה 1 - חברה לביצוע עבודות מיזוג אויר, מהמבקשת, אשר שימשה כקבלן מבצע לעבודות בניה בפרויקט הקונסרבטוריון בתל אביב, בגין עבודות מיזוג אויר. המשיבה 1 הגישה תביעה בתיק אזרחי [ת.א. 20529-06-13](#) בבית משפט השלום בת"א. עם הגשת התביעה, הגישה המבקשת כתב תביעה שכנגד. במסגרת [ת.א. 20529-06-13](#) בבית משפט השלום בת"א, ניתנה ביום 27/5/15 החלטה לפיה ניתן תוקף להסכמת הצדדים, להעביר את התיק לבוררות בפני המהנדס מר יקי נחמן ולעיכוב הליכים בתיק. הבורר הוסמך על מנת

להכריע למי מהצדדים, אם בכלל, מגיעים כספים נוספים על אלה ששולמו בגין העבודות
נשוא התובענה והתובענה שכנגד.

2. הוסכם, כי הצדדים ימציאו לבורר כל מסמך שידרוש; כי הצדדים יקיימו הליך גילוי
מסמכים כולל; כי הבורר יהיה פטור מדיני הראיות ומסדרי הדין, אך תחול עליו חובת
הנמקה; כי לא יחולו מגבלות בקשר למשך הבוררות.

3. הסכמת הצדדים קיבלה כאמור תוקף של החלטה ביום 27/5/15, כשנתיים לאחר שנפתח
ההליך המשפטי. פסק הבוררות ניתן כארבע וחצי שנים לאחר שהתיק הועבר לבוררות
ושש שנים וארבעה חודשים, מפתיחת ההליך המשפטי כאמור.

טענות המבקשת-

4. בבקשה, טענה המבקשת יש לבטל את פסק הבורר בגין העילות הנזכרות בסעיפי המשנה
[\(3\)24](#), [\(4\)24](#) ו-[\(10\)24](#) לחוק הבוררות תשכ"ח – 1968 (להלן: "חוק הבוררות"). עפ"י
הנטען, בשתי ישיבות של הבוררות דרש בא כוח המבקשת גילוי מסמכים, אולם אין
אסמכתא לדרישה, מאחר והבורר לא ניהל פרוטוקול של הישיבות. ביום 20/11/17 שלח
ב"כ המבקשת לבורר מכתב (נספח 3 לבקשה). במכתב נטען, כי המבקשת דורשת לנהל
דיון הוכחות על סמך ראיות. המבקשת טוענת, כי בתשובת הבורר (נספח 4 לבקשה),
הודיע הבורר כי אינו משפטן, אינו נדרש לתצהירים וכי פטור מסדרי הדין והראיות וכי
גילוי המסמכים הנזכר במכתב ב"כ המבקשת הינו עניין שבין הצדדים.

5. המבקשת מוסיפה וטוענת, כי נאלצה להגיש סיכומים בכתב כבר באותו שלב ביום
16/1/18 (הסיכומים צורפו כנספח 5 לבקשה). אולם סוכם עם הבורר כי לאחר שיוגשו
סיכומי הצדדים, יזמן הבורר ישיבה במהלכה יקבע את אופן שמיעת הראיות לרבות
חקירות. אולם הבורר התעלם מפניה ב"כ המבקשת בעניין זה. סירוב הבורר לפעול
בהתאם להסכם הבוררות לעניין הליך גילוי מסמכים כולל, מהווה הפרה של הסכם
הבוררות וכפועל יוצא חריגה מהסמכות שניתנה לו בהסכם הבוררות, באופן המגבש עילה
לביטול פסק הבורר לפי [סעיף \(3\)23 לחוק הבוררות](#).

6. לא ניתנה למבקשת הזדמנות נאותה לטעון את טענותיה או להביא את ראיותיה וכי הדבר
יורד לשורשו של ההליך. הבורר לא שמע עדים, לא ביקש כי יוגשו לו תצהירים, לא אפשר
חקירת עדים ולא ידוע למבקשת אילו מסמכים קיבל מהצדדים האחרים, באופן המגבש
עילה לפי [סעיף \(4\)24 לחוק הבוררות](#).

7. לטענת המבקשת, מתקיימת אף עילת ביטול לפי [סעיף \(10\)24 לחוק הבוררות](#), עת הלכה
למעשה לא התקיימה בוררות (סעיף 31 לבקשה).

8. למבקשת נגרם לה עיוות דין. האופן בו התנהלה הבוררות פוגע בעיקרי הצדק הטבעי, עת
זכות הטיעון הינה בבסיס כללי הצדק הטבעי.

טענות המשיבה 1-

9. מאחר והמחלוקות בין הצדדים נסבו סביב עניינים מקצועיים הנדסיים, המליץ ביהמ"ש לצדדים להעביר את הסכסוך לבוררות בפני בורר מקצועי. לכן הסכימו הצדדים כי הבורר יהיה פטור מדיני הראיות ומסדרי הדין.
10. המבקשת לא עשתה דבר במהלך קיום הבוררות על מנת להעביר את הבורר מתפקידו, אלא חיכתה, לראות מה ילד יום והאם פסיקת הבורר תישא חן בעיניה, אם לאו.
11. טרם תחילת הבוררות, העביר כל אחד מהצדדים לבורר את כתב הטענות מטעמו, אליו צורפו כל המסמכים הרלוונטיים. מדובר בכתבי טענות מקיפים ומרובי נספחים. במהלך ישיבת הבוררות הראשונה, ולאחר שכל אחד מהצדדים הציג בפני הבורר את עיקרי טענותיו, הסמיכו הצדדים את הבורר להיפגש עם כל צד בנפרד. ואכן הבורר קיים מספר ישיבות בנוכחות הצדדים, ועם כל צד בנפרד.
12. הבורר לא מנע מהמבקשת להגיש כל ראיה מטעמה. ההפך הוא הנכון. בהחלטות הבורר שב הבורר והזמין את הצדדים להגיש כל תימוכין לטענותיהם. המבקשת היא שבחרה, וטעמיה עמה, שלא להגיש מסמכים נוספים. מקום שמצא הבורר כי חסר לו מסמך מסוים, הרי שפנה בבקשה לקבלו. כך למשל, התבקשה המשיבה 1 ע"י הבורר להגיש כרטסת הנהלת חשבונות של המבקשת בספריה. המבקשת, לא שלחה למשיבה 1 בשום שלב דרישה לגילוי מסמכים ו/או כל פניה אחרת לגילוי ו/או עיון במסמכים וממילא לא הגישה לבורר בקשה ליתן צו בעניין זה.
13. המבקשת יכולה הייתה להימנע מלהשתתף בבוררות מפאת טענתה לחריגה מסמכות. אולם לאחר שניתן פסק הדין אינה יכולה להישמע בטענות אלה. המבקשת אחזה את החבל בשתי קצותיו ואין לה אלא להלין על עצמה, שכן נהגה בדחיינות ובזלזול בהחלטות הבורר ונמנעה מלמסור לו מסמכים נוספים ככל שהיו ברשותה. היוזמה להביא ראיות הינה של הצדדים ולא של הבורר. לא היה מצב בו המבקשת ביקשה להעיד עד מטעמה או להגיש מסמך ונדחתה.
14. הבורר חזר ופנה אל הצדדים והזמין אותם לעלות טיעונים ולהציג מסמכים. כבר בפנייתו הראשונה לצדדים, ביום 16/7/15 (נספח א לתגובה), התווה הבורר את דרך טיפולו. ב"כ המבקשת לא חלק על מתווה זה. גם בסיכום ישיבת הבוררות הראשונה מיום 20/10/15 (נספח ב לתגובה), פירט הבורר את האופן בו תימשך הבוררות. ב"כ המבקשת לא העלה כל טענה בעניין. בהודעה ששלח הבורר מיום 20/12/16 (נספח ד לתגובה), הזמין הבורר את הצדדים להגיש מסמכים נוספים. בהודעה נוספת מיום 2/2/17 (נספח ה לתגובה), הודיע הבורר כי בפגישה, יתבקש כל צד להציג את עמדתו וכן ניתן להגיש סיכומים בכתב או להגיש מסמכים לגיבוי הטענות אם מי מהצדדים רוצה בכך. הבורר שלח תזכורת נוספת ביום 21/8/17 (נספח ו לתגובה). ביום 20/11/17 נוכח מחדלה של המבקשת להגיש סיכומים בכתב, נתן הבורר למבקשת הזדמנות נוספות להגיש את סיכומיה בצירוף

מסמכים (נספח ז לתגובה). רק בשלב זה, לאחר שהבוררות מתנהלת זמן רב, התעוררה המבקשת, שעד אותו מועד נהגה לעשות כל שלאיל ידה בכדי לדחות את מועדי הדיון והעלתה לראשונה טענות במכתב לבורר מיום 20/11/17.

15. בסופו של יום, ביום 16/1/18 הגישה המבקשת את סיכומיה לבורר וצירפה את כל המסמכים בהם ראתה תימוכין לטענותיה. לאחר שהוגשו הסיכומים מטעם כל הצדדים, הודיע הבורר לצדדים ביום 2/4/18 כי אם מי מהצדדים מעוניין להגיב לסיכומים בקיצור ובכתב, הרי הוא מתבקש לעשות כן. ב"כ המבקשת ביקש כי טרם מתן פסק הדין ע"י הבורר, ייפגש הבורר עם נציגי המבקשת. ואכן לבקשת המבקשת נפגש הבורר ביום 1/5/18 עם נציגי המבקשת ובאת כוחה, בפגישה בה הוצגה התייחסותה העניינית של המבקשת לכל טענותיה של המשיבה 1 בסיכומיה (נספח י לתגובה). הבורר לא הסתפק בכך, וביקש לבצע ביקור בנכס בנוכחות שני הצדדים (נספח יא לתגובה). כאמור, הסיור נערך כשהוא מלווה בנציגי המבקשת בלבד. הנה כי כן, הבורר נתן לכל אחד מהצדדים הזדמנויות רבות להשמיע את טענותיו ולהגיש כל מסמך שימצא לנכון ופסיקתו מבוססת על הראיות שהובאו בפניו.

16. הבורר לא מנע מאף צד להעיד עדים. המבקשת לא הגישה בקשה להעיד ולזמן עדים ולא עשתה דבר כדי לקדם בקשה כזו. נוכח הסכם הבוררות, הייתה זו זכותו של הבורר לשמוע עדויות וטיעונים בעל פה ובכתב וככל שמי מהצדדים חפץ להביא עדים נוספים היה רשאי לעשות כן. אין חובה מפורשת לכתוב פרוטוקול במהלך הדיונים. בכל מקרה הצדדים ידעו שאין פרוטוקול לאורך הבוררות, אף אחד מהם לא התנגד לכך והם הסכימו לדרך זו של ניהול הבוררות.

17. עילת הביטול [בסעיף 14\(10\) לחוק הבוררות](#) מיועדת למצבים בהם נפגעו עקרונות הצדק הטבעי, או התגלו עובדות חדשות שלא היו ידועות למבקש בשעת הבוררות, או תרמית שהשפיעה על פסק הבוררות. דבר מכל אלה לא אירע בבוררות נשוא בקשת המבקשת.

18. [סעיף 26 לחוק הבוררות](#) קובע כי ביהמ"ש רשאי לדחות בקשת ביטול על אף קיומה של אחת העילות [שבסעיף 24](#) אם היה סבור שלא נגרם עיוות דין.

דיון והכרעה

19. בדיון מיום 18/2/20 התמקד ב"כ המבקשת בטענה בעילת הביטול לפי [סעיף 24\(4\) לחוק הבוררות](#) והלכה למעשה זנח את יתר טענות המבקשת לעניין העילות לפי [סעיפים 24\(3\) ו-24\(10\) לחוק הבוררות](#) (עמ' 1 שורות 16-17 ; עמ' 10 שורה 16).

כך עולה אף מסיכומי המבקשת (עמ' 9-8 לפרוטוקול).

20. טענת המבקשת לפיה הבוררות התנהלה ללא פרוטוקולים – מטענות הצדדים עולה כי התקיימו שתי ישיבות בורות וכן ביקור באתר. מנספחי הבקשה והתגובה עולה כי הבורר הוציא סיכום ישיבה מהישיבה הראשונה ואין פרוטוקול נוסף. בפסיקה נקבע כי: "... אי

ניהול פרוטוקול ... איננו מטיל דופי בהליכי הבוררות ואיננו מהווה עילה לביטול הפסק" (ת"א (חי') 41/90 זהבי נ' קריספיל (לא פורסם); [ע"א 584/72 ציפלוביץ נ' קפלן, פ"ד כז\(2\) 705, 708](#)). עם זאת, כפי שמציינת אוטולנגי בספרה, "כחלק מניהול מסודר של בורות, רצוי שבורר ינהל פרוטוקול" (שם, עמ' 633). "[ה"פ \(מחוזי ירושלים\) 5363/06](#) הראל איתן נ' כהן צדוק (פורסם בנבו, 08.10.2007).

21. [סעיף 4\(24\) לחוק הבוררות](#) קובע: "בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין... לבטל פסק בורות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר, מאחת העילות האלה:

(4) לא ניתנה לבעל-דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו";

22. מנספחי הבקשה והתגובה מצטיירת התמונה כדלקמן: ביום 20.10.15, הוציא הבורר סיכום משיבת הבוררות הראשונה, במסגרתו העלה על הכתב את ההסכמות הצדדים לעניין נושאי הבוררות ומתווה הבוררות (נספח ב' לתגובה). המבקשת לא חלקה ולא הסתייגה מהסיכום ומהמתווה. ביום 26.12.17 הזמין הבורר את הצדדים לשיבה נוספת "פגישה מסכמת טרם הוצאת פסק הבוררות". הבורר הודיע כי "ניתן להגיש סיכומים בכתב או השלמת מסמכים אם מי מהצדדים רוצה בכך" (נספח ד' לתגובה). הזמנה בנוסח דומה, במסגרתה הודגש כי כל אחד מהצדדים יתבקש להציג עמדתו, נשלחה ע"י הבורר גם ביום 2.2.17 (נספח ה' לתגובה). ביום 21.6.17 כתב הבורר לצדדים, כי בסיכום פגישה מיום 5.6.17 התבקש כל צד יגיש "סיכומים, הבהרות או תימוכין לטענותיו" (נספח ו' לתגובה). כך גם במכתב הבורר מיום 20.11.17 (נספח ז' לתגובה).

23. המבקשת לא צרפה כל אסמכתא המעידה כי העלתה טענה כלשהיא כנגד פניותיו אלה של הבורר לרבות לעניין אופן ניהול הבוררות. המבקשת אף לא הציגה כל דרישה מטעמה לגילוי מסמכים, משך כשנתיים וחצי מהמועד בו ניתן תוקף החלטה להסכמת הצדדים לפנות לבוררות (27.5.15).

24. מהמסמכים שבפני עולה כי פנייתה הראשונה של המבקשת לבורר, נעשתה **שנתיים וחצי** לאחר הפניית התיק לבוררות וזאת רק במענה למכתב הבורר מיום 20.11.17, לאחר שהמשיבות הגישו סיכומיהן ואילו המבקשת לא. הבורר האריך את המועד להגשת סיכומי מבקשת (אף בהעדר בקשה) והודיע "חוות דעתי או פסק הבוררות יינתן על פי כל המידע שיהיה על שולחני עד לתאריך זה". במכתבה של המבקשת מיום 20.11.17 (נספח 3 לבקשה), נטען על ידה לראשונה, כי לא התקיים גילוי מסמכים, כי לא ידוע לה אילו מסמכים הוגשו לבורר וכי היא דורשת לקבוע מועד להגשת תצהירים וחקירת המצהירים. הבורר השיב, כי בקשתו לסיכומים תואמת את הסכמת הצדדים והחלטת ביהמ"ש, כי הינו מהנדס ולא משפטן ואינו נדרש לתצהירים וכי גילוי המסמכים הינו ענין בין הצדדים. הבורר מציין שוב כי "ניתנת למבקשת הזדמנות נוספת להגשת סיכומים וכל חומר רלוונטי לתמיכה..." וכי "בהזדמנות זו ניתנת לכל הצדדים אפשרות לצרף כל חומר נוסף אשר יש בו לתמוך בטענותיהם. מוזכר לצדדים כי ניתן להעביר לבורר כל חומר שיש בו להאיר או להעיר לנדון וזאת בתנאי שיועבר לכל הצדדים" (נספח 4 לבקשה).

25. בהתאם ביום 16.1.18, הגישה המבקשת את סיכומיה (נספח 5 לבקשה). לסיכומי המבקשת צורפו לא פחות מ- 42 נספחים (!). בסיכומיה, טענה המבקשת, כי היא עומדת על זכותה לחקור את כל בעלי הדין. המבקשת לא טענה כי היא מבקשת להביא עדים.

26. לאחר הגשת הסיכומים, ביום 12.4.18, חזרה ופנתה המבקשת לבורר בטענה, כי לא התקיימו הליכי גילוי מסמכים ולא נשמעו ראיות וכי הוסכם כי בטרם מתן פס"ד תערך פגישה ויקבע אופן המשך ההליך. הבורר נדרש ע"י המבקשת להימנע ממתן פס"ד. ושוב, המבקשת לא טענה כי יש עדים מטעמה שלא נשמעו ולא פרטה באילו עדים מדובר. אין כל פניה מטעם המבקשת להעיד עדים מסוימים, למעט טענות כלליות לפיהן לא נשמעו ראיות.

27. רק בדיון מיום 18.2.20 בבקשה לביטול פסק הבורר, טענה המבקשת לראשונה, כי "יש עד שהוא המפקח מטעם המזמין ואי אפשר בלעדי העד הזה" (עמ' 2 ש' 2). המבקשת לא הבהירה, מה מנע ממנה להגיש עמדה של עד זה או אחר, במשך התקופה במהלכה התנהלה הבוררות (מחודש מאי 2015 ועד חודש אוקטובר 2019), עת הבורר חזר ופנה לצדדים להגיש כל מסמך רלוונטי מטעמם. כאמור המבקשת הגישה סיכומים אליהם צורפו 42 נספחים ויש להניח כי צרפה את כל האסמכתאות לטענותיה. יתירה מכך, טענת המשיבה לפיה נפגש הבורר ביום 1/5/18 עם נציג המבקשת ובאת כוחה, בפגישה בה הוצגה התייחסותה העניינית של המבקשת לכל טענותיה של המשיבה 1 בסיכומיה- לא נסתרה. כך, טענת המשיבה לפיה הבורר לא הסתפק בכך, וביקש לבצע ביקור בנכס בנוכחות שני הצדדים, סיור שנערך בנוכחות נציג המבקשת בלבד (עקב טעות במיקום של נציג המשיבה) - גם היא לא נסתרה. הנה כי כן, הבורר נתן לכל אחד מהצדדים הזדמנויות רבות להשמיע את טענותיו ולהגיש כל מסמך שימצא לנכון ופסיקתו מבוססת על הראיות שהובאו בפניו.

28. דיני הבוררות בנויים על מדיניות משפטית שעיקרה חיזוקו של מוסד הבוררות וצמצום ההתערבות השיפוטית במהלכו. התערבות שיפוטית לביטולו של פסק בורר הינה בבחינת צעד חריג, רב משמעות והשלכות שיש לנקוט אותו במקרים נדירים, מקום שנמצא לכך בסיס איתן. אין בית-המשפט רשאי להתערב בפסק הבורר אפילו סבור הוא כי טעה טעות מהותית, בין עובדתית ובין משפטית, וגם אם על-פי תפיסתו הפעיל הבורר את שיקול-דעתו בצורה בלתי שקולה (רע"א 3680/00 אהרון גמליאלי נ' מגשימים כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ, נז(6) 605 (2003) עמ' 624, ס' 15 לפסק דינה של כבי השופטת פרוקציה והאסמכתאות שם; רע"א 9077/12 אספניולי נ' בן עזריה בע"מ (13/5/13)). בית המשפט הדן בבקשה לביטול פסק בורר בוחן את תקינות הליך הבוררות, ללא בחינה מהותית של תוצאות הליך הבוררות [רע"א 2237/03 אפרים שועלי בניין והשקעות בע"מ נ' המועצה המקומית תל מונד, פ"ד נט(4) 529, 542-543 (2005)]. אמות המידה העיקריות לבחינת השאלה אם יש לבטל פסק בוררות או לאשרו הן עילות הביטול המנויות בסעיף 24 לחוק, שאותן יש לפרש באופן דווקני ומצומצם מתוך רצון לתת תוקף לפסק הבוררות (סמדר אוטולנגי, בורות - דין ונוהל (מהדורה 3, תשנ"א), עמ' 428 (להלן: "אוטולנגי").

29. אכן, שחרור הבורר מסדרי הדין אין בו משום הכשר לפגוע בזכויות הצדדים מכוח כללי הצדק הטבעי. זכויות אלה חלות בבוררות גם מקום בו שוחרר הבורר מסדרי הדין ודיני הראיות (ר' פסק דינו של השופט (כתוארו אז) מ' חשין [ברע"א 9808/02 כץ נ' מילמן, פ"ד נח\(2\) 901, 907 \(2004\)](#); אוטולנגי [בוררות דין ונוהל א 640 \(2005\)](#); אוטולנגי ב 1029).

כללי הצדק הטבעי בהליכים בפני בורר, מחייבים לאפשר לצדדים להביא ראיותיהם ולהתייחס לראיות שהובאו, וכן מחייבים את הבורר לשמוע עדויות ולעין בראיות רלבנטיות אליהם הפנו הצדדים להליך ([רע"א 9808/02 כץ נ' מילמן](#) (פורסם בנבו, 24.2.2004)). הגמישות שבפרוצדורת הבוררות נועדה בעיקר לאפשר לבוררים לקבל ראיות שלא ניתן לקבלן בבית המשפט, אולם אין מטרתה לפתוח פתח להתעלמות או להתייחסות חלקית לראיות ([רע"א 3744/17 עארף ג'בארין נ' מוחמד אגבאריה](#) (פורסם בנבו, 19.09.2017)).

30. אולם, החובה לאפשר לצדדים לטעון טענותיהם אינה חובה מוחלטת. על העותר לביטול פסק בטענה זו להוכיח שלא התנהגותו היא שגרמה לאי מתן ההזדמנות (ת"א (שלום י-ם) 1027-04 מ.ת.ר מרפאות (91) בע"מ נ' גי'א.פ.סי. המכון הירושלמי לפוריות בע"מ (פורסם בנבו, 28.07.2015) 9).

31. היה על הבורר לפעול בדרך שתאפשר לכל צד לדעת מהן המחלוקות העומדות להכרעה, לאפשר לכל צד להשיב לטענותיו של האחר, ולהביא ראיות להוכחת טענותיו שלו, לסתירת טענותיו של האחר ולשכנע את הבורר בצדקתו ([ת"א \(מחוזי חיפה\) 40658-12-18 שי טנר נ' ברק מור](#) (פורסם בנבו, 07.10.2019) 5-6). שוכנעתי מנספחי התגובה, כי הבורר אכן פעל בדרך זו וכי טענת המבקשת לפיה לא ניתנה לה הזדמנות לחקור עדים נטענה בשלב מאוחר. בזמן אמת, לא הוגשה כל בקשה לזימון עדים המפרטת שמות של עדים מבוקשים. הבורר שלח את מתווה הבוררות כבר במכתבו מיום 20.10.15. והמבקשת לא הסתייגה מהמתווה לא הציבה דרישה לגילוי מסמכים ולא דרשה את זימון העדים.

32. בעל דין שבשל מחדלו לא הגיב במסגרת הבוררות ושמר לעצמו את טענותיו, מנוע מלעשות שימוש בעילת הביטול [שבסעיף 4\(24\) לחוק הבוררות \(הפ"ב \(מחוזי מרכז\) 21736-12-09 SCHIFF R.E. INTERNATIONAL CORP. \(N.Y.\) נ' רסקו חברה להתישבות חקלאית ועירונית בע"מ](#) (פורסם בנבו, 04.08.2010)). המבקשת לא העלתה טענותיה בפני הבורר בהזדמנות הראשונה כאמור ([רע"א 300/89 ולקו חברה לבניין ועבודות עפר בע"מ נ' החברה לפיתוח חוף אילת בע"מ מה\(4\) 497 \(1991\)](#)). יפים לעניינינו דבריו של כב' השופט עציוני [בע"א 14/77 דרנל נ' הרש, פ"ד לא\(3\) 297, 300 \(1977\)](#):

“מורגשת נטיה כללית של בתי המשפט לחייב בעל דין להחליט מיד, בהזדמנות ראשונה שניתנה לו, אם ברצונו לפסול את הדיון ואם לאו. בעל דין שיש בידו עילה לביטול, אין נותנים לו להמתין לתוצאות; יזכה אצל הבורר – לא יתלונן על התנהגותו, יפסיד – יטען שהבורר לא התנהג כהלכה. בעל דין הממשיך בבוררות לאחר שנודע לו כי הבורר

לא התנהג כהלכה, רואים אותו כמוותר על זכותו לדרוש את ביטול הפסק".

33. זאת ועוד, בית המשפט אינו מחויב לבטל פסק בוררות. הוא רשאי לבטלו וכן לדחות בקשה לביטול על אף קיומה של עילת ביטול, אם סבור הוא שלא ייגרם בשל כך עיוות דין. "על המבקש לחלוף על פני משוכת "המסננת" שבסעיף 26(א) לחוק ולשכנע את בית המשפט כי אכן יש לבטל את פסק הבורר היות שנגרם לו עיוות דין" (י. שמעוני, אופק חדש בבוררות, עמ' 611).

34. איני סבורה כי נגרם למבקשת עיוות דין והמבקשת אף לא הניחה לכך כל תשתית. ניתנה למבקשת הזדמנות להציג את כל ראיותיה בכל שלב משלבי הבוררות. עיון בפסק הדין המפורט של הבורר, מעלה כי הבורר אף דן בכל טענות הצדדים. מסקנותיו מבוססות על מסמכים לרבות מסמכי הפיקוח. מהסיפא של פסה"ד עולה, המבקשת לא המציאה לבורר מסמכי הנה"ח שנדרשו על ידו. הלכה היא שאי הבאת ראיה רלוונטית פועלת כנגד בעל הדין שאמור היה להביאה, במובן זה שיש במחדל כדי לחזק את ראיותיו של הצד שכנגד [רע"א 3312/04 אשורנס ג'נרל דה פרנס נ' הכונס הרשמי בתפקידו כמפרק בנק צפון אמריקה בע"מ ס\(3\) 245](#)).

35. אשר על כן הבקשה לביטול פסק הבורר נדחת. המבקשת תישא בהוצאות המשיבות בסך 5000 ₪ לכל אחת בתוך 30 ימים. סכום זה ככל ולא ישולם במועד ישא ריבית והפרשי הצמדה כדין עד התשלום בפועל.

36. הבקשה לאישור פסק הבורר מתקבלת.

ניתן היום, ז' אדר תש"פ, 03 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

הדס פלד 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)